

Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry:n gradupalkinto – voittajatyön tutkimuskohteena aivoinfarktin saaneiden sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttö

Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry on perinteisesti jakanut pro gradu -palkinnon kolmen vuoden välein järjestettävän Gerontologia-kongressin yhteydessä. Palkinnon tavoitteena on nostaa esiin ansiokas pro gradu -tutkielma, joka edistää hyvän vanhenemisen edellytyksiä ja ikääntymiseen liittyvän tiedon kasvua sekä lisää mahdollisuuksia ikääntymisen kysymysten parissa työskentelevien yhteistyöhön. Vuonna 2020 palkinto myönnettiin Niina Laitiselle, jonka kansanterveystieteen pro gradu -tutkielma käsitteli aivoinfarktin sairastaneiden iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöä elämän viimeisinä vuosina.

Arvioinnissa painotettiin kasvun ja vanhenemisen tutkijoiden toimintaan liittyvien tavoitteiden lisäksi metodologisia valintoja, tieteellistä esitystapaa ja tulosten hyödynnettävyyttä. Arviointiraadin mukaan Laitisen tutkielman tekee erityisen ansiokkaaksi se, että ”työssä huomioidaan tutkittavien sukupuoli ja se, että

otoksessa on mukana myös kaikkein heikkokuntoisimpia ikäihmisiä, jotka yleensä jäävät tutkimusten ulkopuolelle”.

Raadin mukaan Laitisen tutkielman ”tulokset tuottavat arvokasta tietoa sosiaali- ja terveyspalvelujen kannalta erityisiin riskiryhmiin kuuluvista iäkkäistä ihmisistä. Lisäksi tutkimuksessa todennetut eri ikäisten miesten ja naisten toisistaan poikkeavat hoitopolut herättävät kysymyksen nykyisen hoidon tasa-arvoisuudesta, ja samalla uusi tieto voi auttaa oikeudenmukaisemman hoito- ja palvelujärjestelmän suunnittelussa. Laitinen tuo myös esiin sen, että tulevaisuudessa on tärkeää tutkia sitä, miten eri palvelumuodot täydentävät toisiaan ja miten omaisten antama apu ja vammaispalvelujen käyttö ovat yhteydessä muiden palvelujen käyttöön.”

Yhdistyksemme kotisivuilta löytyvässä blogikirjoituksessaan Laitinen kuvaa tarkemmin tutkimuksen toteutusta ja sen keskeisiä tuloksia:

”Aivoinfarktin sairastaneet käyttivät viiden viimei-

sen elinvuotensa aikana yhteensä 2,8 miljoonaa hoitopäivää eri sairaaloissa ja ympärivuorokautisessa pitkäaikaishoidossa vanhainkodeissa ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä. Keskimäärin he käyttivät sairaala- ja pitkäaikaishoitoa 210 hoitopäivää viiden viimeisen elinvuotensa aikana. Palvelujen käyttö lisääntyi kuoleman lähestyessä ja oli suurimmillaan viimeisen elinvuoden aikana.

Palvelujen käytössä ilmeni tilastollisesti merkitseviä eroja iän, sukupuolen ja aivoinfarktidiagnoosin mukaan. Palvelujen käytön todennäköisyyttä lisääviä tekijöitä ovat nais-sukupuoli, korkea ikä ja aivoinfarktidiagnooseista myöhäisvaikutusdiagnoosi joko yksinään tai yhdessä akuutin aivoinfarktin kanssa.

Tutkimustulosten mukaan sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttö on merkittävästi suurempaa niillä aivoinfarktin sairastaneista, joilla on aivoinfarktin myöhäisvaikutusdiagnoosi joko yksin tai yhdessä akuutin aivoinfarktidiagnoosin kanssa verrattuna niihin,

joilla on pelkästään akuutin aivoinfarktin diagnoosi. Tulosten perusteella voidaan todeta, että aivoinfarktit aiheuttavat osalle iäkkäistä pidempiaikaista tai toistuvaa palvelujen käyttöä elämän loppuvuosiin.” (Laitinen 2020.)

Myös koko pro gradu -tutkielma on avoimesti verkosta saatavilla Tampereen yliopiston sivuilla.

Kasvun ja vanhenemisen tutkijat onnittelee lämpimästi Niinaa ja kiittää ansiokkaasta työstä gerontologian alalla!

Elisa Tiilikainen

puheenjohtaja
Kasvun ja vanhenemisen
tutkijat ry

Kirjallisuus

Laitinen N. Aivoinfarktiin sairastuneiden iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden käytöstä elämän viimeisinä vuosina – graduntekijän terveiset. Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry:n blogi 2.12.2020. Internet:

<https://gerontologia.fi/blogi/aivoinfarktiin-sairastuneiden-ia%CC%84k%CC%84iden-sosiaali-ja-terveyspalveluiden-k%CC%84yt%CC%84e%CC%84l%CC%84m%CC%84n>
(viitattu 12.2.2021).

Laitinen N. Aivoinfarktin sairastaneiden iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttö elämän viimeisinä vuosina. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, 2019. Internet:

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:tu-ni-201910043706>
(viitattu 12.2.2021).